

**وزارت تحصیلات عالی
معینیت علمی**

لایحه ی امتحانات شمول در مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی

لایحه ی امتحانات شمول در مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه

عالی

مقدمه:

امتحانات شمول در پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی کشور یک پروسه ی ملی است که از فارغ التحصیلان دوره های مختلف (صنوف ۱۲، ۱۴ و لیسانس) اخذ میگردد. این لایحه بر اساس حکم ماده ی (۵۸) قانون مؤسسات تحصیلات عالی جمهوری اسلامی افغانستان و فیصله ی تاریخی ۱۳۸۶/۲/۲۵ شورای عالی وزارت تحصیلات عالی به منظور اهداف ذیل وضع گردیده است:

۱. تثبیت و معرفی داوطلبان شایسته و مستعد به نهاد های عالی و نیمه عالی.
۲. فراهم نمودن زمینه های مناسب جهت سپری نمودن امتحانات شمول برای داوطلبان.
۳. رهنمایی بهتر داوطلبان در مورد نحوه ی امتحانات شمول.
۴. تحکیم زمینه های همکاری متقابل با نهاد های آموزشی و وزارت های ذیربط.
۵. پیشبرد سریع، همه جانبه و شفاف پروسه ی امتحانات به سطح ملی در کشور.
۶. ارزیابی دقیق امتحانات و تقسیمات داوطلبان پذیرفته شده با وسایل عصری و تکنالوژی معاصر.
۷. جلوگیری از هر نوع مداخله و سوء استفاده در پروسه ی امتحانات.

فصل اول احکام عمومی

ماده ی اول:

کمیته ی امتحانات وزارت تحصیلات عالی مرجع با صلاحیت اخذ امتحانات شمول در پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی میباشد.

ماده ی دوم:

پذیرش داوطلبان فارغان صنوف ۱۲، معادل ۱۲، ۱۴ و یا بالاتر از آن در پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی دولتی و غیر دولتی مطابق احکام این لایحه از طریق امتحانات شمول صورت میگیرد.

ماده ی سوم:

تقویم امتحانات شمول بر اساس فیصله ی کمیته ی امتحانات صورت میگیرد و از طریق رسانه های همگانی به نشر میرسد.

ماده ی چهارم:

وزارت های ذیربط مکلفیت دارند تا لست داوطلبان و فورم تکمیل شده ی ثبت نام را قبل از آغاز امتحانات شمول به کمیته ی امتحانات وزارت تحصیلات عالی رسماً تسلیم نمایند.

ماده ی پنجم:

برای تأمین شفافیت و حسن اعتماد و به منظور نظارت از جریان امتحانات شمول و نتایج جذب داوطلبان در مراحل مختلف امتحانات و کار کمیته های مربوط، نماینده گان محترم مجلسین شورای ملی، اداره ی امور، وزارت معارف، ریاست امنیت ملی و وزارت های ذیربط بصورت رسمی دعوت بعمل می آید.

ماده ی ششم:

نتایج امتحانات شمول در پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی کشور قبل از آغاز سال تحصیلی توسط کمیته ی امتحانات اعلان میگردد.

ماده ی هفتم:

افزون بر ارسال یک کاپی از نتایج امتحانات به مؤسسات تحصیلات عالی یک یک نقل از نتایج امتحانات فوق الذکر به ریاست های اداره ی امور، امنیت ملی و ریاست امور محصلان وزارت تحصیلات عالی ارسال میگردد.

ماده ی هشتم:

جداول نتایج امتحانات شمول در پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی ذریعه ی مکتوب رسمی که هر ورق آن دارای امضای رییس کمیته

امتحانات و سه تن از اعضای آن و مزین به مهر کمیته ی امتحانات باشد، به تمام نهاد های تحصیلی ذیربط و اداراتی که در ماده ی هفتم تذکر یافته است رسماً ارسال میگردد، در غیر آن فاقد اعتبار میباشد.

ماده ی نهم:

عواید حاصله از قیمت فورم ثبت نام، رهنمود امتحان، مجموعه ی سوالات و سایر اسناد مربوط امتحانات به حساب ۶۰۰۱۰۰ واردات دولت تحویل میگردد.

ماده ی دهم:

اتخاذ تدابیر و تصامیم لازم در مورد بهبود امور امتحانات از صلاحیت های مقام وزارت تحصیلات عالی میباشد.

ماده ی یازدهم:

امتحانات شمول به پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی مشتمل اند بر:

۱. امتحانات عادی کاتکور
۲. امتحانات متفرقه
۳. امتحانات شبانه
۴. امتحانات داخل خدمت
۵. امتحانات اختصاصی

فصل دوم

کمیته ی امتحانات

ماده ی دوازدهم:

به منظور نظم بهتر اخذ امتحانات شمول، کمیته ی امتحانات به ترکیب ذیل ایجاد میگردد:

۱. رئیس کمیته ی امتحانات به حیث رئیس.
۲. آمر کمیته ی امتحانات به صفت منشی.
۳. نماینده ی با صلاحیت وزارت معارف به حیث عضو.
۴. هفت تن از استادان مجرب و ورزیده ی پوهنتون های مرکز به حیث اعضاء.

ماده ی سیزدهم:

تعداد اعضای کمیته ی امتحانات در صورت ضرورت به پیشنهاد ریاست کمیته ی امتحانات و منظوری وزارت تحصیلات عالی تغییر یافته می تواند.

ماده ی چهاردهم:

اعضای کمیته ی امتحانات برای یک سال از جانب وزارت تحصیلات عالی و ریاست کمیته ی امتحانات، از پوهنتون های مرکزی تعیین می گردند.

ماده ی پانزدهم:

اعضای کمیته ی امتحانات اصول، صداقت و پابندی به وظیفه را رعایت می کنند. در صورت تخلف و یا عدم حضور شان در سه مجلس، عضویت شان از کمیته ی امتحانات سلب و طبق احکام تأدیبی فصل ششم اجراء می گردد.

ماده ی شانزدهم:

کمیته ی امتحانات دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:

۱. رهنمایی ممتحنین و هیأت امتحانات در مرکز و ولایات،
۲. تعیین و معرفی حوزه ها و تقویم اخذ امتحانات در مرکز و ولایات،
۳. تعیین ترکیب هیأت اخذ امتحانات و ممتحنین در مرکز و ولایات،
۴. تثبیت تعداد امتحانات به تفکیک امتحانات اصلی ، متفرقه ، داخل خدمت و شبانه در مرکز و ولایات،
۵. ترتیب پلان جذب داوطلبان به نهاد های تحصیلی مطابق تثبیت ظرفیت های پیشنهاد شده از طرف پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی،
۶. طرح، ترتیب و تنظیم میکانیزم امتحانات (تعداد و نوعیت سؤالات رشته های عمومی ، اختصاصی ، داخل خدمت و امثال آن)،
۷. طرح و تطبیق میکانیزم و بازنگری ID نمبر (شماره ی تثبیت هویت) هر داوطلب ، ارزیابی کارتهای انتخاب، جوابات و حفظ مطمئن آنها،

۸. تنظیم و راه اندازی پروگرام های تبلیغاتی، میزهای گرد و مصاحبه ها از طریق رسانه های جمعی به منظور آگاهی، رهنمایی و تنویر اذهان داوطلبان،
۹. ارائه ی گزارش حوزه های امتحانات مرکز و ولایات به هیأت رهبری وزارت تحصیلات عالی و مقامات ذیربط از طریق رییس کمیته ی امتحانات،
۱۰. اخذ گزارش از مسؤولین حوزه های امتحانات مرکز و ولایات و ارائه ی آن به مقام محترم وزارت تحصیلات عالی،
۱۱. تدارک مفردات درسی دوره های متوسط و ثانوی، (صنف دهم، یازدهم و دوازدهم) مکاتب مسلکی، مدارس دینی، تخنیکم ها، طب متوسط دارالمعلمین ها و امثال آن غرض ترتیب سوالات امتحان شمول،
۱۲. تهیه ی سوالات امتحان مطابق نصاب تعلیمی با نظر داشت معیار های پیداکوژیک،
۱۳. تجدید و غنای بانک سوالات،
۱۴. اصلاح و بازنگری سوالات و حفظ محرمانیت آن در هنگام چاپ و جا به جا کردن آن در بکسها،
۱۵. تهیه و ترتیب فورم ثبت نام، اوراق کود رشته، انتخاب و جوابات برای امتحانات شمول،
۱۶. جلب همکاری و توظیف تعدادی از استادان مورد ضرورت در جریان امتحانات،
۱۷. ترتیب لست و جداول نتایج امتحانات به تفکیک نهاد های تحصیلی و تخنیکی کمیته ی امتحانات،
۱۸. اعلان نتایج داوطلبان امتحانات شمول،

ماده ی هفدهم:

کمیته ی امتحانات صلاحیت دارد، تا در مورد تعداد، تناسب و چگونگی سوالات امتحان بعد از منظوری مقام وزارت تحصیلات عالی تغییر به عمل آورد.

ماده ی هژدهم:

تغییر رشته ی داوطلبی که نظر به انتخاب رشته و اخذ نمره ی حاصله در یکی از پوهنخی ها از طرف کمیته ی امتحانات معرفی گردیده باشد، مکلفیت کمیته ی امتحانات نمی باشد.

فصل سوم داوطلبان

ماده ی نوزدهم:

داوطلبان امتحانات شمول در مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱. داشتن تذکره ی تابعیت،
۲. داشتن اسناد فراغت از دوره های معین تعلیمی، دولتی و غیر دولتی با امضا، مهر و تأیید وزارت های ذیربط،
۳. محصل بر حال و یا فارغ التحصیل یکی از نهاد های تحصیلات عالی نباشد.
۴. محصلی که قبلاً منفکی خود را گرفته باشد، میتواند با ارائه ی اسناد شمولیت در امتحانات متفرقه اشتراک نماید.
۵. فارغان صنوف ۱۲ و ۱۴ (دربخش روزانه و شبانه) برای سه بار، هر سال یک مرتبه حق شمول را دارا می باشند.
۶. داوطلب امتحان باید فورم ثبت نام را با قلم خود تکمیل نماید، در صورت اشتباه در تکمیل فورم مسؤولیت بعدی به دوش خودش می باشد.

ماده ی بیستم:

داوطلب مکلف است تا قبل از آغاز امتحان ، رهنمود امتحان را به صورت دقیق مطالعه نموده و با نحوه ی امتحان آشنایی کامل داشته باشد.

ماده ی بیست و یکم :

داوطلبان امتحانات شمول دربخش شبانه باتکمیل شرایط و تصدیق فراغت صنوف ۱۲ و یا ۱۴ با تأیید وزارت معارف می توانند با پرداخت فیس معین که توسط لایحه ی جداگانه تنظیم میگردد، در امتحان شبانه شرکت نمایند.

ماده ی بیست و دوم:

معلمین برحال فارغان صنوف ۱۲ و ۱۴ مطابق مواد این لایحه شامل امتحانات داخل خدمت میگردند و مکلف به پرداخت فیس نمی باشند.

ماده ی بیست و سوم:

مامورین و کارمندان دولتی در پروگرام داخل خدمت مرکز ویا ولایات یعنی در بخش اختصاصی معلمین شامل شده نمی توانند.

ماده ی بیست و چهارم:

معلمین برحال ۱۲ پاس و ۱۴ پاس در امتحانات شبانه ی مرکز اشتراک کرده نمی توانند.

ماده ی بیست و پنجم:

داوطلبان فارغ مؤسسات تعلیمی نظامی بر اساس پروتوکول جداگانه، با معادلت سند فراغت و تکمیل شرایط این لایحه، در امتحان شمول مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی اشتراک کرده میتوانند.

ماده ی بیست و ششم:

داوطلبان تنها در یک نهاد تحصیلی و در یک وقت (روزانه یا شبانه ویا داخل خدمت) می توانند به تحصیل بپردازند.

ماده ی بیست و هفتم:

داوطلبان رشته های اختصاصی تنها در امتحان رشته ی مربوطه حق اشتراک ، انتخاب و ادامه ی تحصیل را دارا می باشند.

ماده ی بیست و هشتم:

داوطلبان فارغ التحصیل صنوف ۱۴ تعلیمات مسلکی ، طب متوسط ، دارالمعلمین ها ، مدارس دینی و دارالعلوم ها، تخنیکی وامثال آن تحت شرایط ذیل پذیرفته می شوند:

۱. تکمیل فورم ثبت نام ، اخذ کارت شمول و سپری نمودن موفقانه ی امتحانات اختصاصی برویت اسناد و تصادیق .
۲. داشتن حق انتخاب پوهنخی به رشته های تحصیلی مربوط ویا مشابه ان .

۳. داوطلبان مطابق ماده ی بیست و پنجم این لایحه حق انتخاب خلاف رشته را ندارند.

۴. اوسط نمرات صنوف ۱۳ و ۱۴ از ۸۰٪ کم نباشد.

۵. فارغان صنوف ۱۴ مؤسسات عالی تربیه ی معلم و سایر مؤسسات نیمه عالی تحصیلی که شرایط شمول به مؤسسات تحصیلات عالی ذیربط را مطابق مواد مندرج این لایحه تکمیل نموده باشند، با یک سال تنزیل در مؤسسات تحصیلات عالی پذیرفته می شوند.

۶. فارغان صنوف ۱۴ مؤسسات عالی تربیه معلم که در ختم سال تعلیمی ۱۳۸۸ و بعد از آن از مؤسسات مربوطه فارغ می شوند و داوطلب پوهنتون و یا پوهنخی های تعلیم و تربیه باشند، تنزیل نمی گردند.

ماده ی بیست و نهم:

امتحان شمول در پوهنتون ها و مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی به دوزبان (دری یا پشتو) اخذ میگردد.

فصل چهارم امتحانات

ماده ی سی ام:

داوطلبان امتحانات شمول قبل از شروع امتحانات، توسط ممتحنین به ترتیب ذیل رهنمایی می شوند:

الف- ارائه ی معلومات در مورد تعداد سوالات ، نوعیت سوالات ، طرز حل و خانه پری آن.

ب- ارائه ی معلومات در مورد طرز نوشتن درست ID نمبر و کودنمبر انتخاب رشته ها و خانه پری آن ها به صورت دقیق .

ج- کنترل از صحت خانه پری ، بررسی تکمیل اوراق امتحان ، ترتیب و تسلیم دهی مکمل آن به مسؤولین.

ماده ی سی و یکم:

ورود داوطلب به امتحان، تنها به رویت کارت شمول امتحان که قبلاً برایش توزیع گردیده است، صورت میگردد.

ماده ی سی و دوم:

هرگاه داوطلب در اوراق انتخاب کود رشته و جوابات، اشتباهی را مرتکب شود، مسئولیت بدوش خودش می باشد.

ماده ی سی و سوم:

هرگاه داوطلب امتحان شمول در روز معین برای سپری نمودن امتحان حاضر نگردد، میتواند به کمیته ی امتحانات مراجعه نماید و با تجدید کارت شمول در امتحان متفرقه تنظیم گردد.

ماده ی سی و چهارم:

هرگاه داوطلب در روز معین امتحان متفرقه نیز حاضر نگردد، می تواند در یکی از امتحانات متفرقه ی همان سال در ولایات دیگر که امتحان آن بعدا گرفته می شود، با تجدید کارت شامل گردد.

ماده ی سی و پنجم:

به جز از ممتحنین و اشخاص مسؤول که از طرف کمیته ی امتحانات تعیین و کارت مخصوص رابا خود دارند ، اشخاص دیگر حق ورود به صحن امتحان را ندارند.

ماده ی سی و ششم:

مسؤولین امنیتی حق ورود را در صحن امتحان ندارند. مگر اینکه از طرف اعضای کمیته ی امتحانات و یا رییس حوزه ی امتحان در حالات ضروری از ایشان تقاضا به عمل آید.

ماده ی سی و هفتم:

در امتحان، برای هر بخش سوالات، زمان مشخص تعیین گردیده است، که در پشتی کتابچه ی سوالات درج شده است. داوطلب مکلف است که موعد معینه را جدا در نظر بگیرد و مطابق وقت هر بخش به حل سوالات بپردازد.

ماده ی سی و هشتم:

اگر داوطلب امتحان کتابچه ی سوالات امتحان، ورق انتخاب رشته، ورق جوابات و یا کارت شمول امتحان را به هیأت مؤظف تسلیم ننماید، نتیجه ی آن باطل اعلان میگردد.

ماده ی سی و نهم:

در صحن امتحان حمل و استفاده از سلاح، مخابره، وسایل جارحه، موبایل، ماشین حساب و امثال آن ممنوع میباشد.

ماده ی چهل:

نتایج امتحان کاتکور نهایی بوده و تجدید نظر در آن صورت نمیگیرد.

فصل پنجم

مسئولین حوزه های امتحانات و ممتحنین

ماده ی چهل و یکم:

رییس حوزه توسط کمیته ی امتحانات تعیین میشود و دارای مسؤلیت های ذیل میباشد:

۱. اخذ تمام اوراق و اسناد مربوط امتحان از کمیته ی امتحانات و یا نماینده ی آن در حوزه مربوطه،
۲. تنظیم و تدویر امتحان مطابق تقویم، حفظ و مراقبت آن و همکاری با ممتحنین،
۳. تهیه ی گزارش مبنی بر تعداد داوطلبان، ممتحنین و چگونگی برگزاری امتحان برای کمیته ی امتحانات،
۴. تسلیم دهی اوراق و اسناد مربوط به امتحان به شکل دقیق به کمیته ی امتحانات.
۵. نظارت و کنترل از جریان امتحان حوزه ی مربوط،

ماده ی چهل و دوم:

ممتحنین از طرف کمیته ی امتحانات تعیین میگردند و مکلفیت های شان مشتمل است بر:

۱. اطاعت و تطبیق احکام این لایحه،
۲. تدویر موفقانه ی امتحان،
۳. رهنمایی لازم برای داوطلبان،
۴. تسلیم گیری اوراق و اسناد تعداد داوطلبان درج لست و تسلیم دهی دوباره ی آن به رییس حوزه،
۵. بازنگری و کنترل کارت شمول داوطلبان،

۶. حصول اطمینان کامل از جمع آوری تمام اوراق و اسناد امتحان قبل از خروج داوطلبان از صحن امتحان.
۷. نظارت مستمر از جریان امتحان و خانه پری صحیح اوراق امتحان.
۸. ارائه ی گزارش دقیق از جریان امتحان به رییس حوزه.

فصل ششم احکام تادیبی

I. اعضای کمیته ی امتحانات، مسؤولین حوزه و ممتحنین:

ماده ی چهل و سوم:

در صورتیکه یکی از اشخاص مذکور (اعضای کمیته ی امتحانات، مسؤولین حوزه ها و ممتحنین) مرتکب تخلف از احکام این لایحه و سایر موازین اکادمیک شود با در نظر داشت چگونگی تخلف مستوجب موارد مختلف تادیب، حسب آتی میگردد:

الف: توصیه (شفاهی یا کتبی)   ب: اخطار   ج: کسر معاش

د: سلب عضویت از کمیته ی امتحانات

در صورت تخلف شدید تر که ایجاب مجازات فراتر از موارد فوق را نماید، موضوع به شورای عالی وزارت راجع و در مورد تصمیم لازم گرفته می شود.

II. داوطلبان:

ماده ی چهل و چهارم:

با در نظر داشت داوطلبان و چگونگی تخلف، حسب آتی تادیب صورت می گیرد:

۱. اگر داوطلب در اسناد فراغت مکتب جعل نماید از امتحان محروم

و برای تادیب دسپلینی به وزارت معارف معرفی میگردد.

۲. هرگاه داوطلب محصل بر حال باشد و در امتحان شمول مؤسسات

تحصیلات عالی شرکت نماید، از امتحان محروم و از پوهنخی

مربوطه برای مدت یکسال اخراج میگردد.

۳. هرگاه به عوض داوطلب شخص دیگری در امتحان شرکت نماید

امتحان آن باطل و شخص امتحان دهنده به مراجع عدلی معرفی و خود

- داوطلب از چانس های بعدی امتحان محروم میگردد و اگر حق سپری نمودن امتحان بعدی را نداشته باشد، در این صورت وی نیز به مراجع عدلی معرفی میگردد.
۴. هرگاه داوطلب ، فارغ یکی از نهادهای تحصیلات عالی باشد و به عوض شخص دیگری در امتحان شرکت نماید، امتحان آن باطل و شخص امتحان دهنده به مراجع عدلی معرفی میشود.
۵. تشبث به نقل، برهم زدن نظم ، نقض دسپلین و هر عمل خلاف موازین امتحان بادر نظر داشت چگونگی تخلف آن مستوجب تادیب آتی میگردد:
- الف: توصیه: ب: محرومیت از امتحان ج: سلب حق شمول در امتحانات بعدی.
۶. داوطلبی که در یک سال بیشتر از یک مرتبه در امتحان شمول شرکت نماید، امتحان وی باطل و از یک چانس امتحان سال بعدی محروم میگردد.

ماده ی چهل و پنجم:

این لایحه در شش فصل و چهل و پنج ماده ترتیب گردیده و بعد از منظوری مقام محترم وزارت تحصیلات عالی نافذ و با انفاذ آن، تمام لوایح قبلی و اسنادی که مغایر این لایحه باشد، ملغی شناخته می شود.

این لایحه به تاریخ ۱۳۸۷/۰۳/۲۲ توسط حکم شماره ۹۵۲ جلالتماب وزیر تحصیلات عالی نافذ گردیده است.

